

Medewerker Milieudéfensie benaderd in 2015

Radicale klimaatactivisten zouden het imago van Milieudéfensie schade kunnen berokkenen. Om die reden deed Freek, medewerker van de milieuorganisatie, er goed aan informant te worden. Wat Freek natuurlijk weigerde.

Begin december 2015 verblijft Freek in Parijs, Frankrijk. Hij is als communicatiemedewerker van Milieudéfensie aanwezig op de klimaatconferentie (COP21) in de stad. Het is vroeg en hij ligt nog op het logeërbed bij vrienden en wordt gebeld op zijn mobiel. De man aan de andere kant van de lijn introduceert zich als John van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. John wil Freek spreken en het liefst zo snel mogelijk. Hij wil hem iets vertellen en vragen. Kon Freek nog dezelfde dag afspreken?

Het leek erop dat John niet wist dat Freek in Parijs zat en hij dus niet dezelfde dag ergens in Nederland kon afspreken. Ze spreken af dat John later een keer zou terugbellen. Nog steeds is niet duidelijk waar John het over wil hebben. Aan het eind van het telefoongesprek geeft de man toe dat hij voor de AIVD werkzaam is. „Dat had Freek toch al begrepen?“ Waarom hij dit niet bij de introductie netjes had gemeld, wordt Freek niet duidelijk. In de periode erna spreekt hij met enkele mensen over het voorval, wat te doen?

Politiebureau Utrecht

Twee weken later, vlak voor Kerst 2015, neemt John weer telefonisch contact op met Freek voor het maken van een afspraak. Hij stelt voor om op het politiebureau in Utrecht af te spreken. Freek gaat alleen naar de betreffende locatie. John heeft een collega van de Regionale Inlichtingendienst (RID) meegenomen. Beide mannen zijn in de veertig, niet opvallend, wel typische politiemensen.

John introduceert waar hij en de AIVD allemaal mee bezig zijn, zoals terrorisme, extreemrechts, antifascisme en ook klimaatactivisme. Daarom benadert de AIVD, maakt John duidelijk.

Volgens John heeft de inlichtingendienst signalen opgevangen dat het de verkeerde kant op gaat, en dan niet met het klimaat zelf, maar met acties voor een beter klimaat.

John schermt ermee dat het mogelijk een keer mis kan gaan en suggereert dat als er iets ernstigs gebeurt dat dat slecht zou zijn voor het imago van Milieudefensie. Het klinkt dreigend, maar erg concreet wordt de man niet. Voorbeelden van 'iets ernstigs' noemt John niet, noch refereert hij aan specifieke gebeurtenissen of ontwikkelingen. Het wordt ook niet duidelijk waarom hij stelt dat Milieudefensie erdoor imagoschade zou kunnen ondervinden.

Wat John weet van Freek wordt niet duidelijk. Zo vraagt de man niet naar het activistische netwerk Fossielvrij waar Freek actief voor is. De AIVD'er houdt het gesprek vaag en noemt geen verdere details, ook niet over een mogelijke link met de klimaatcrisis in Groningen en boosheid van de lokale bevolking over het functioneren van de overheid aldaar.

Zwijgende RID'er

De AIVD benaderde Freek om informant voor de inlichtingendienst te worden, om af en toe met John te praten, om signalen op te pikken vanuit de milieubeweging en natuurlijk te horen wie waar actief is. Dat was alles, leek John te suggereren. De man van de RID zei erg weinig, hij zweeg vooral. John stelt dat de AIVD geen moeite heeft met acties, maar waarom hij Freek dan benadert heeft, blijft gissen. Ook wordt niet duidelijk waarom de AIVD Freek als informant wil.

Freek zelf was dan wel alleen naar het gesprek gegaan, maar had zich wel degelijk mentaal voorbereid. Hij had zich ingeprent geen beslissing te nemen tijdens het onderhoud op het politiebureau in Utrecht. Koste wat het kost wilde hij erover nadenken voordat hij een besluit zou nemen.

En zo geschiedde. Aan het eind van het gesprek stelde Freek dat hij erover na zou denken en toen hij een paar weken later in het nieuwe jaar werd gebeld, was het ook eenvoudig om het verzoek om informant te worden af te wijzen. Vervolgens deelde Freek zijn ervaring met anderen. Sommige mensen die in de loop van 2019 zijn benaderd, kenden het verhaal van Freek al.